

**Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy Strzegom
na potrzeby wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie**

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Metodologia	4
3. Ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza gminy.....	6
4. Charakterystyka negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych w gminie.....	8
4.1. Sfera społeczna	8
4.1.1. Poziom bezrobocia.....	8
4.1.2. Poziom ubóstwa	9
4.1.3. Poziom przestępczości	10
4.1.4 Poziom edukacji.....	11
4.1.5. Poziom kapitału społecznego.....	12
4.1.6. Poziom aktywności społecznej	13
4.1.7. Poziom kapitału ludzkiego.....	14
4.2. Sfera gospodarcza.....	15
4.2.1. Poziom przedsiębiorczości.....	15
4.2.2. Poziom kondycji przedsiębiorstw	17
4.3. Sfera środowiskowa.....	18
4.3.1. Poziom jakości środowiska.....	18
4.3.2. Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi	19
4.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	20
4.4.1. Poziom infrastruktury techniczno-społecznej.....	20
4.4.2. Poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji	20
4.5. Sfera techniczna.....	21
4.5.1. Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych	21
5. Identyfikacja obszarów zdegradowanych na terenie gminy.....	22
5.1. Obszary zdegradowane w sferze społecznej.....	22
5.2. Obszary zdegradowane w innych sferach	23
5.3. Obszary zdegradowane i rewitalizacji w gminie	24
6. Charakterystyka obszarów zdegradowanych i rewitalizacji w gminie	25
Spis tabel	27
Spis rycin.....	29

1. Wprowadzenie

Głównym celem prezentowanej diagnozy społeczno-gospodarczej gminy Strzegom było wyznaczenie obszarów zdegradowanych w gminie, co stanowi jeden z etapów realizacji projektu opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzegom na lata 2015-2025. W diagnozie posłużono się następującymi pojęciami:

- **rewitalizacja** – proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki.
- **obszar zdegradowany** – przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne)¹ oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców.
- **obszar rewitalizacji** – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, (...) na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się przeprowadzić rewitalizację². Nie może on obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Prezentowana w niniejszym dokumencie diagnoza stanowi wypadkową zaleceń wskazanych zarówno w *Ustawie o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777), jak i "*Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*" Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r. Zgodnie z przytoczonymi wyżej dokumentami diagnoza opierać powinna się na mierzalnych wskaźnikach opisujących głównie zjawiska i problemy społeczne na danym terenie. Uwzględniając zalecenia, że obszar wymagający wsparcia stanowi jednostkę charakteryzującą się kumulacją negatywnych zjawisk i procesów oraz stanowi szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego, dokonano analizy podstawowych sfer funkcjonowania miasta.

¹ Zgodnie z *Ustawą o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz „*Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*”.

² „*Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*”, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 3 lipca 2015 r., MliR/H 2014-2020/20(01)/07/2015, Rozdział 3, pkt 4.

2. Metodologia

Dla potrzeb wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie Strzegom określono zestaw wskaźników diagnozujących poszczególne sfery funkcjonowania gminy w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej (tab. 1). Starano się by przyjęte wskaźniki z jednej strony były zgodne z zapisami Wytocznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji, a także *Ustawy o rewitalizacji*, z drugiej miały charakter ilościowy i w możliwie najlepszy sposób pozwalały na identyfikację negatywnych zjawisk zachodzących w przestrzeni gminy.

Tab. 1. Wskaźniki wykorzystane do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie Strzegom

Sfera	Zjawisko	Wskaźnik
Sfera społeczna	Poziom bezrobocia	Udział bezrobotnych w liczbie ludności ogółem [%] Udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności ogółem [%]
	Poziom ubóstwa	Osoby korzystające z pomocy społecznej na 100 mieszkańców Świadczenia pomocy społecznej na 100 mieszkańców
	Poziom przestępczości	Wykroczenia społecznie uciążliwe na 1000 mieszkańców Przestępstwa o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców
	Poziom edukacji	Średni wynik sprawdzianu w klasie VI szkoły podstawowej [%] Średni wynik egzaminu gimnazjalnego [%]
	Poziom kapitału społecznego	Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców Członkowie działający w organizacjach pozarządowych na 1000 mieszkańców
	Poziom aktywności społecznej	Frekwencja w wyborach samorządowych [%] Udział czytelników czynnych bibliotek publicznych w liczbie ludności ogółem [%]
	Poziom kapitału ludzkiego	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem [%] Indeks starości
Sfera gospodarcza	Poziom przedsiębiorczości	Podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 mieszkańca
	Poziom kondycji przedsiębiorstw	Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 podmiot gospodarczy Tytuły wykonawcze wystawione w postępowaniu karnym skarbowym na 100 podmiotów gospodarczych (wg REGON)
Sfera środowiskowa	Jakość środowiska	Udział mieszkań komunalnych ogrzewanych z innych źródeł niż sieć ciepłownicza lub sieć gazowa w liczbie komunalnych ogółem [%] Udział budynków mieszkalnych niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej w liczbie budynków mieszkalnych ogółem [%]
	Poziom zagrożenia	Obiekty budowlane pokryte lub izolowane azbestem

Sfera	Zjawisko	Wskaźnik
	odpadami uciążliwymi	na 1000 mieszkańców Obiekty obejmujące odpady uciążliwe dla środowiska na 1000 mieszkańców ³
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Poziom infrastruktury techniczno-społecznej	Lokale mieszkalne socjalne na 1000 mieszkańców Dostęp do urządzeń sieciowych (kanalizacyjnej, wodociągowej, gazowej i ciepłowniczej) [%] Dostęp do instytucji kultury i obiektów sportowych
	Poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji	Dostęp do usług podstawowych na 1000 mieszkańców ⁴ Udział długości chodników w długości dróg o nawierzchni utwardzonej
Sfera techniczna	Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych	Budynki komunalne oddane do użytku przed 1990 r. na 1000 mieszkańców Udział lokali mieszkalnych komunalnych poddanych modernizacji po 2005 roku w liczbie lokali mieszkalnych komunalnych ogółem

Źródło: opracowanie własne

Starano się tak dobrać mierniki by każde ze zjawisk było opisane przez dwa wskaźniki cząstkowe, co umożliwiło dokładniejszą identyfikację obszarów zdegradowanych. Dotyczyło to w szczególności zjawisk w zakresie sfery społecznej, która stanowi istotę działań rewitalizacyjnych. Część z przyjętych wskaźników ma charakter stymulant, a pozostałe są destymulantami. Stymulanty to cechy, których wysoka wartość wskaźnika wyraża wysoki stopień rozwoju społeczno-gospodarczego, a niska degradację w tym zakresie. W przypadku destymulant sytuacja jest odwrotna. Wysokie wartości wskaźnika obrazują degradację społeczno-gospodarczą, a niskie wartości wysoki stopień rozwoju w tym zakresie.

Standaryzacja wartości wskaźników cząstkowych w zakresie poszczególnych zjawisk społeczno-gospodarczych przebiegała w dwóch zasadniczych etapach. W pierwszym etapie wartości wskaźnika dla poszczególnych ulic miasta i miejscowości w wiejskiej części gminy dzielono na klasy w zależności od stopnia nasilenia zjawisk negatywnych, przyznając im określone wartości punktowe od 0 (brak lub bardzo niski stopień degradacji) do 5 (bardzo wysoki stopień degradacji). Następnie wartości sumowano w obrębie analizowanych zjawisk, a wartości powstałego w ten sposób wskaźnika sumarycznego dzielono na pięć grup (klas), nadając im określone wartości punktowe:

- +2 dla wartości bardzo korzystnych;
- +1 dla wartości korzystnych;
- 0 dla wartości neutralnych;

³ Za obiekty obejmujące odpady uciążliwe dla środowiska uznano: dzikie wysypiska, obszary wymagające rekultywacji oraz przedsiębiorstwa wytwarzające odpady niebezpieczne.

⁴ Uwzględniono dane na temat: budynków niepodłączonych do sieci wodociągowej, budynków niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej oraz zapotrzebowania na dodatkowe punkty świetlne.

- –1 dla wartości niekorzystnych;
- –2 dla wartości bardzo niekorzystnych.

Wartości korzystne i bardzo korzystne oznaczają rozwój społeczno-gospodarczy w zakresie analizowanego zjawiska, a wartości niekorzystne i bardzo niekorzystne degradację społeczno-gospodarczą. Identyfikacji obszarów zdegradowanych na terenie gminy dokonano w oparciu o wartości wskaźników sumarycznych dla poszczególnych sfer, w szczególności uwzględniając obszary w których ma miejsce koncentracja negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej. W analizie wykorzystano dane z zasobów Urzędu Miejskiego w Strzegomiu, a także dokumenty planistyczne i strategiczne oraz dostępne materiały kartograficzne.

3. Ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza gminy

Gmina miejsko-wiejska Strzegom położona jest w północno-zachodniej części powiatu świdnickiego w województwie dolnośląskim. Gmina sąsiaduje z gminami Jaworzyna Śląska i Żarów od wschodu, miastem Świebodzice od południa, gminą Dobromierz od zachodu oraz gminami Mściwojów i Udanin od północy. W sensie administracyjnym gmina składa się z miasta Strzegom i 22 sołectw (miejscowości wiejskich). Gmina Strzegom zajmuje powierzchnię 144,6 km², z czego 76,7% stanowią użytki rolne, 10,0% lasy, a 11,3% grunty zabudowane i zurbanizowane. Według danych GUS z 2014 r. gminę Strzegom zamieszkiwało 26623 mieszkańców, z czego 16643 osób zamieszkuje miasto Strzegom, a 9980 miejscowości wiejskie. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła średnio 184 osoby na km² (w mieście 812 osób na km², a na obszarach wiejskich 80 osób na km²). Według danych Urzędu Miejskiego w Strzegomiu największymi miejscowościami wiejskimi na terenie gminy są (tab. 2): Jarosów (2013 mieszkańców), Goczałków (1319), Stanowice (1035) i Olszany (956).

Tab. 2. Liczba ludności w miejscowościach wiejskich w gminie Strzegom w 2015 r.

Miejscowość	Liczba ludności	Miejscowość	Liczba ludności
Bartoszków	210	Morawa	177
Goczałków	1319	Olszany	956
Goczałków Górny	254	Rogoźnica	718
Godziszówek	156	Rusko	386
Granica	256	Skarżyce	66
Graniczna	144	Stanowice	1035
Grochotów	100	Stawiska	76
Jarosów	2013	Tomkowice	355
Kostrza	706	Wieśnica	102
Międzyrzecze	256	Żelazów	187
Modłecin	306	Żółkiewka	328

Źródło: opracowanie własne

Analizując wybrane wskaźniki (tab. 3), należy ocenić sytuację społeczno-gospodarczą gminy Strzegom jako przeciętną, co wskazuje na konieczność podjęcia rewitalizacji na jej terenie. Do szczególnie negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej w przypadku gminy można zaliczyć: dość wysoki poziom bezrobocia, wysoki poziom ubóstwa, wysoki poziom przestępczości, niski poziom edukacji oraz dość niski poziom aktywności społecznej. W innych sferach do negatywnych zjawisk należą: niski poziom przedsiębiorczości, dość wysoki poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi, niski poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji oraz niski poziom stanu technicznego obiektów budowlanych.

Tab. 3. Wskaźniki obrazujące poszczególne sfery w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Strzegom

Zjawisko	Wskaźnik	Wartość średnia
Poziom bezrobocia	Udział bezrobotnych w liczbie ludności ogółem	6,4
	Udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności ogółem	2,8
Poziom ubóstwa	Osoby korzystające z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	8,8
	Świadczenia pomocy społecznej na 100 mieszkańców	210
Poziom przestępczości	Wykroczenia społecznie uciążliwe na 1000 mieszkańców	18,1
	Przestępstwa o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców	4,9
Poziom edukacji	Średni wynik sprawdzianu w klasie VI szkoły podstawowej	64,6
	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego	54,3
Poziom kapitału społecznego	Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców	3,1
	Członkowie działający w organizacjach pozarządowych na 1000 mieszkańców	85,1
Poziom aktywności społecznej	Frekwencja w wyborach samorządowych	52,6
	Udział czytelników czynnych bibliotek publicznych w liczbie ludności ogółem	12,1
Poziom kapitału ludzkiego	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem	17,2
	Indeks starości	96,2
Poziom przedsiębiorczości	Podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców	64,6
	Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 mieszkańca	377
Poziom kondycji przedsiębiorstw	Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 podmiot gospodarczy	5835
	Tytuły wykonawcze wystawione w postępowaniu karnym skarbowym na 100 podmiotów gospodarczych (wg REGON)	143
Jakość środowiska	Udział mieszkań komunalnych ogrzewanych z innych źródeł niż sieć ciepłownicza lub sieć gazowa w liczbie komunalnych ogółem	82,2
	Udział budynków mieszkalnych niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej w liczbie budynków mieszkalnych ogółem	10,5
Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi	Obiekty budowlane pokryte lub izolowane azbestem na 1000 mieszkańców	18
	Obiekty obejmujące odpady uciążliwe dla środowiska na 1000 mieszkańców	2,9
Poziom infrastruktury	Lokale mieszkalne socjalne na 1000 mieszkańców	3,0

Zjawisko	Wskaźnik	Wartość średnia
techniczno-społecznej	Dostęp do urządzeń sieciowych	72,3
	Dostęp do instytucji kultury i obiektów sportowych	84,6
Poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji	Dostęp do usług podstawowych na 1000 mieszkańców	27
	Udział długości chodników w długości dróg o nawierzchni utwardzonej	52
Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych	Budynki komunalne oddane do użytku przed 1990 r. na 1000 mieszkańców	45
	Udział lokali mieszkalnych komunalnych poddanych modernizacji po 2005 roku	5,0

Źródło: opracowanie własne

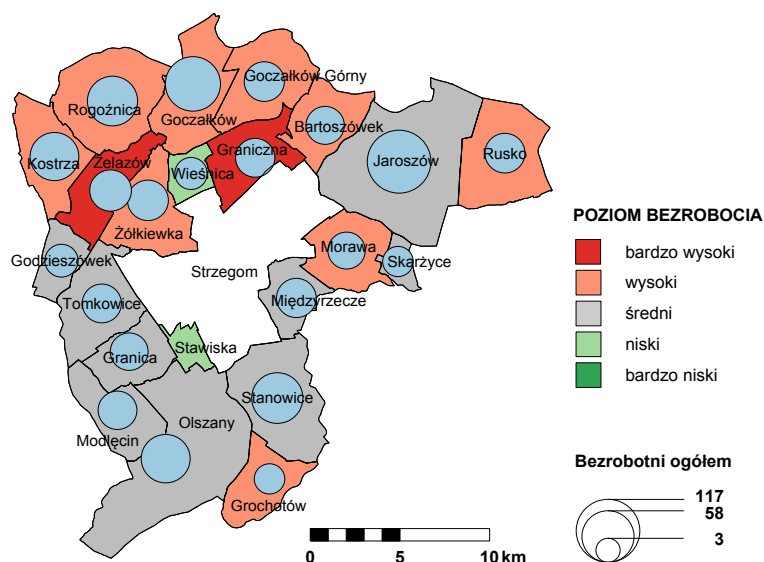
Osobnym problemem jest dość znaczne zróżnicowanie wartości analizowanych wskaźników w przestrzeni gminy oraz koncentracja negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych w określonych strefach (tzn. miejscowościach wiejskich lub ulicach miasta). Stąd też uznano, że właściwa identyfikacja występujących zjawisk negatywnych, a także miejsc ich koncentracji, będzie możliwa jedynie jeśli będzie rozpatrywana odrębnie dla miasta, jak i dla miejscowości wiejskich wchodzących w skład gminy.

4. Charakterystyka negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych w gminie

4.1. Sfera społeczna

4.1.1. Poziom bezrobocie

Jednym z problemów społeczno-gospodarczych gminy Strzegom jest dość wysoki poziom bezrobocia. Wyraża się to wysokim udziałem bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (6,8%) i dużym udziałem bezrobocia strukturalnego (44%). Problem zagrożenia bezrobociem w większym stopniu dotyczy obszarów wiejskich gminy niż miasta. W przypadku miasta Strzegom (tab. 4) niekorzystna sytuacja w zakresie poziomu bezrobocia dotyczy ulic położonych w centralnej części miasta (m.in. Czarna, Kościelna, Krótka, Ogrodowa, Parkowa, Wolska) i na terenie Grabiny (Dolna, Jeleniogórska, Kopalniania), a także pojedynczych ulic w innych częściach miasta. W przypadku miejscowości wiejskich gminy Strzegom problem bezrobocia dotyczy w szczególności wsi leżących w północno-zachodniej części gminy (ryc. 1), np. Goczałkowa, Granicznej, Rogoźnicy i Żelazowa.

Ryc. 1. Poziom bezrobocie w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

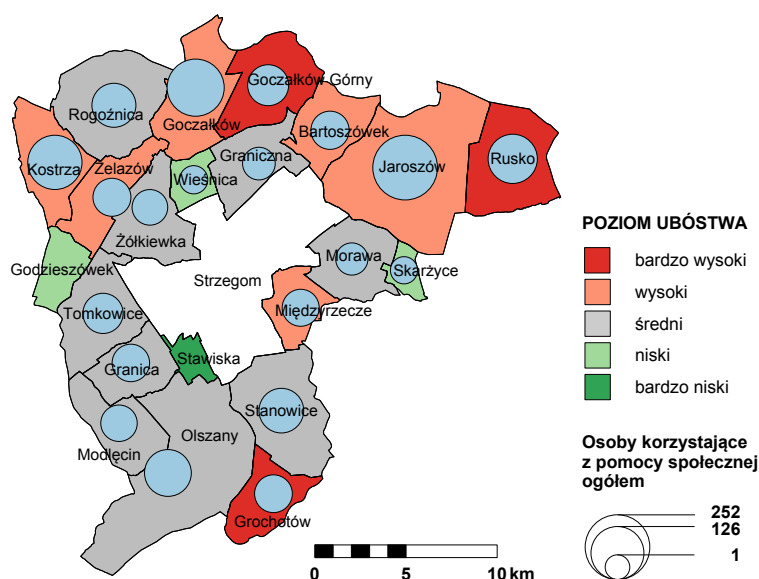
Tab. 4. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu bezrobocia

Wartości	Ulice
niekorzystne	Armii Krajowej, Chopina, Czerwonego Krzyża, Dąbrowskiego, Dolna, Kalcytowa, Kamienna, Kasztelańska, Kościelna, Krótka, ks. Siwca, Legnicka, Limanowskiego, Miodowa, Niepodległości, Ogrodowa, Paderewskiego, Plac Jana Pawła II, Starzyńskiego, Szarych Szeregów, Świdnicka, św. Anny, Wałbrzyska, Witosa, Wrzosowa
bardzo niekorzystne	Czarna, gen. Dembińskiego, Jeleniogórska, Kopalniana, Matejki, Parkowa, Rzeźnicza, Wolska

Źródło: opracowanie własne

4.1.2. Poziom ubóstwa

Jednym z najważniejszych problemów społecznych w gminie Strzegom jest wysoki poziom ubóstwa. Wyraża się to wysokim udziałem osób korzystających z pomocy społecznej (8,8%) oraz znaczną wysokością świadczeń pomocy społecznej (210 zł). Również i w tym przypadku na problem bezrobocia znacznie bardziej narażone są miejscowości wiejskie w gminie niż miasto, stanowiące siedzibę gminy. W przypadku Strzegomia uwidacznia się jednak problem koncentracji problemu ubóstwa na określonych ulicach (tab. 5): tzn. Czarnej, Dąbrowskiego, gen. Andersa, Jeleniogórskiej i Matejki, a także innych ulic położonych głównie na Starym Mieście i na terenie Grabiny. W przypadku miejscowości wiejskich w gminie niekorzystna sytuacja w zakresie poziomu ubóstwa dotyczy w szczególności wsi leżących w północnej części gminy (ryc. 2), zwłaszcza wsi Goczałków Górny i Rusko, a w mniejszym stopniu także Jarosłowa, Bartoszkowa, Goczałkowa, Kostrzy i Żelazowa.

Ryc. 2. Poziom ubóstwa w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

Tab. 5. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu ubóstwa

Wartości	Ulice
niekorzystne	Bracka, Chopina, Dolna, Górnicza, Konopnickiej, Kościelna, Krótka, Parkowa, Plac Jana Pawła II, Rzeźnicza, Świętego Jana, Świętej Anny, Wolska, Wrzosowa
bardzo niekorzystne	Czarna, Dąbrowskiego, gen. Andersa, Jeleniogórska, Matejki

Źródło: opracowanie własne

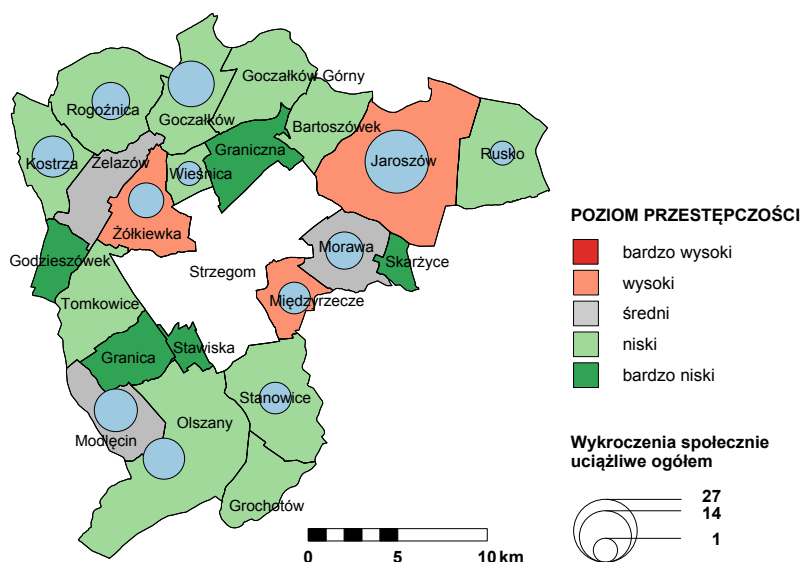
4.1.3. Poziom przestępczości

Innym problemem społecznym gminy Strzegom jest wysoki poziom przestępczości. Wynika to ze znacznej liczby wykroczeń społecznie uciążliwych (18,1) oraz znacznej liczby przestępstw o charakterze kryminalnym (4,9) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Problem wysokiego poziomu przestępczości dotyczy w szczególności miasta Strzegom, a największa koncentracja zdarzeń przestępczych występuje na obszarze Starego Miasta (Rynek, Krótka, Dąbrowskiego), Grabiny (Dolna, Górnicza, Brzegowa, Wałbrzyska) i w sąsiedztwie dworca autobusowego (tab. 6), a spośród miejscowości wiejskich gminy Jaroszewa, a w mniejszym stopniu także Międzyrzecza i Zółkiewki (ryc. 3). Pozostałe miejscowości wiejskie cechują się w większości niskim lub bardzo niskim poziomem przestępczości.

Tab. 6. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu przestępczości

Wartości	Ulice
niekorzystne	Brzegowa, Dąbrowskiego, Dolna, Górnicza, Krótka, Mickiewicza, Paderewskiego, Rynek, Wałbrzyska
bardzo niekorzystne	Czerwonego Krzyża, Dworcowa

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 3. Poziom przestępczości w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

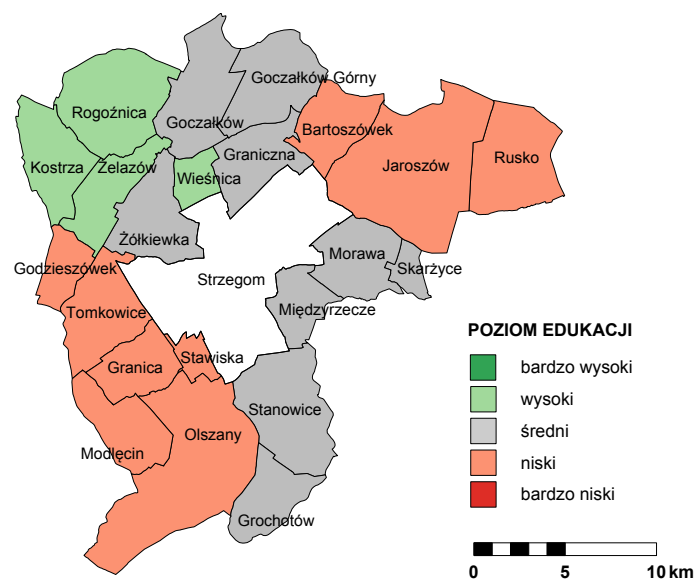
4.1.4 Poziom edukacji

Poważnym problemem społecznym gminy Strzegom jest także niski poziom edukacji, co wyraża się niskimi wynikami sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej (64,6%) oraz niskim poziomem egzaminu gimnazjalnego (54,3%). Ponadto problem ten w równym stopniu dotyczy miasta, jak i obszarów wiejskich w gminie. W przypadku Strzegomia niski poziom edukacji dotyczy w szczególności dzieci zamieszkujących na obszarze Grabiny (np. Dolna, Brzegowa, Górnica, Jeleniogórska) (tab. 7), natomiast w przypadku miejscowości wiejskich w gminie (ryc. 4): Jaroszewa, Bartoszkówka i Ruska, a mniejszym stopniu także wsi leżących w południowo-zachodniej części gminy (Godziszówek, Olszany, Tomkowice, Modłecin, Granica, Stawiska).

Tab. 7. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu edukacji

Wartości	Ulice
niekorzystne	Brzegowa, Dolna, Górnica, Jeleniogórska, Konopnickiej, Kopalniana, Milenijna, Miodowa, Wałbrzyska, Wydobywca
bardzo niekorzystne	

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 4. Poziom edukacji w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

4.1.5. Poziom kapitału społecznego

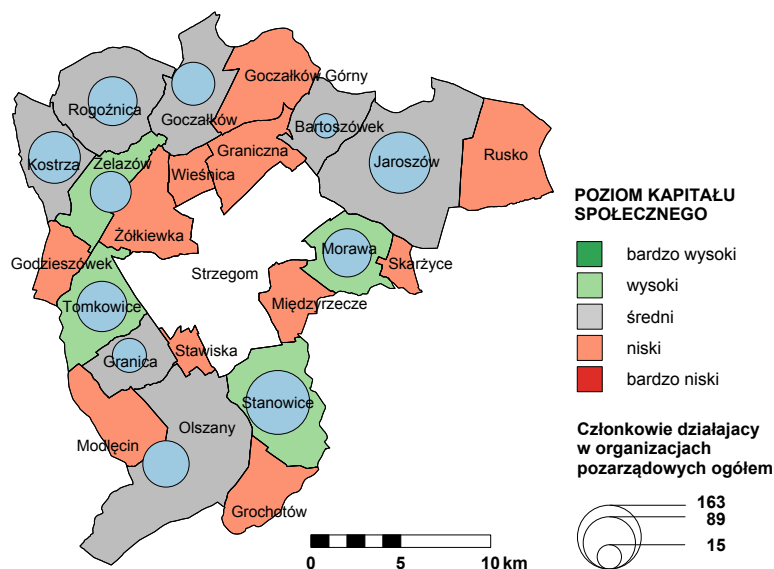
Gmina Strzegom charakteryzuje się w miarę korzystną sytuacją w zakresie poziomu kapitału społecznego. Wpływa na to przeciętna liczba organizacji pozarządowych (3,1) oraz znaczną liczbą osób działających w ramach organizacji pozarządowych (85) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, przy czym nieco wyższym poziomem kapitału społecznego cechują się miejscowości wiejskie, a niższym miasto Strzegom. W przypadku miasta niski poziom kapitału społecznego dotyczy licznych ulic (tab. 8), położonych w różnych częściach miasta, zwłaszcza tych o nieznacznej liczbie ludności, na których nie funkcjonują żadne organizacje pozarządowe. W przypadku wiejskiej części gminy niskim poziomem kapitału społecznego charakteryzują się wsie o niskiej liczbie mieszkańców: Goczałków Górny, Godziszówek, Graniczna, Grochotów, Międzyrzecze, Modłecin, Rusko, Skarżyce, Stawiska, Wieśnica oraz Żółkiewka (ryc. 5).

Tab. 8. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu kapitału społecznego

Wartości	Ulice
niekorzystne	3 Maja, Agatowa, Agrestowa, Ametystowa, Anielewicz, Bazaltowa, Brzozowa, Bukowa, Ceglana, Cicha, Czarna, Czerwonego Krzyża, Dąbrowskiego, Dębowa, Dolna, Dworcowa, Fiołkowa, gen. Andersa, gen. Bema, gen. Dembińskiego, Górnicza, Granitowa, Gronowska, Jagodowa, Jaśminowa, Kamienna, Kasztelańska, Klonowa, Kolejowa, Konopnickiej, Kopalniana, Koszarowa, ks. Siwca, Kwarцова, Kwiatowa, Legnicka, Limanowskiego, Malinowa, Matejki, Milenijna, Miodowa, Morska, Niecała, Ofiar Katynia, Ogrodowa, Olszowa, Parkowa, Polna, Promenada, Pułaskiego, Reja, Różana, Rybna, Rzeźnicza, Sikorskiego, Skalna, Słoneczna, Staffa,

	Starzyńskiego, Strzelnicza, Szarych Szeregów, Szkolna, św. Jana, św. Anny, św. Tomasza, św. Jadwigi, Wałbrzyska, Wałowa, Witosza, Wodna, Wolska, Wrzosowa, Wspólna, Wydobywca, Wyspiańskiego, Zielona
bardzo niekorzystne	

Źródło: opracowanie własne

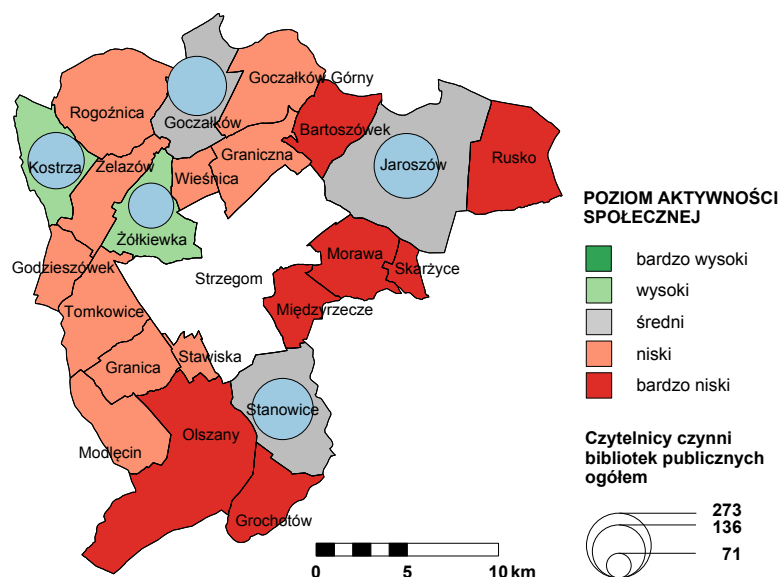

Ryc. 5. Poziom kapitału społecznego w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

4.1.6. Poziom aktywności społecznej

Istotnym problemem społecznym w gminie Strzegom jest niski poziom aktywności społecznej mieszkańców. O ile gmina charakteryzuje się dość wysoką frekwencją w wyborach samorządowych (52,6%), to poziom czytelnictwa wyrażony liczbą czytelników bibliotek publicznych na 100 mieszkańców jest w gminie Strzegom jest bardzo niski (12,1). Dotyczy to zwłaszcza miejscowości wiejskich, gdzie poziom czytelnictwa wynosi 9,3% (przy 14,1% w mieście). Większość wsi w gminie cechuje się niekorzystną lub bardzo niekorzystną sytuacją w zakresie poziomu aktywności społecznej (ryc. 6). Dotyczy to w szczególności wsi: Rusko, Bartoszówek, Skarżyce, Morawa, Międzyrzecze, Grochotów i Olszany. W przypadku Strzegomia szczególnie niekorzystna sytuacja w zakresie poziomu aktywności społecznej występuje na ulicach (tab. 9): Czerwonego Krzyża, Dworcowej, gen. Andersa, Jagodowej, Kościuszki, Malinowej, św. Jana, Wałbrzyskiej, Wałowej, Wodnej i Wydobywczej.

Ryc. 6. Poziom aktywności społecznej w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

Tab. 9. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu aktywności społecznej

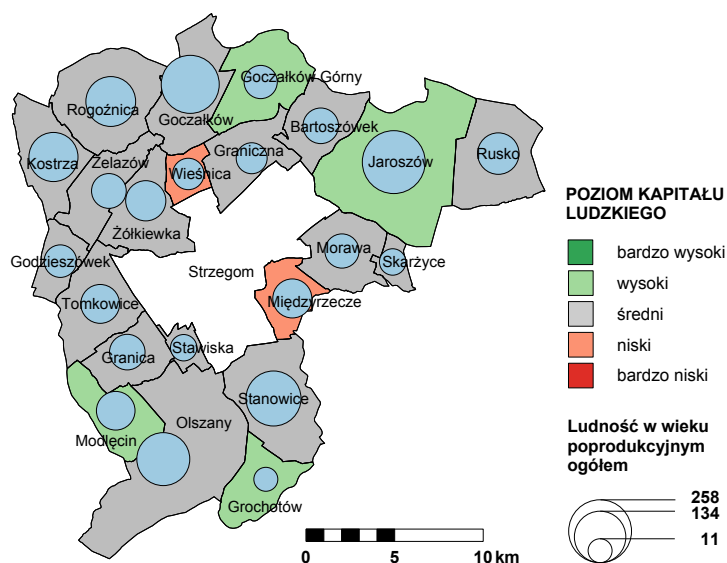
Wartości	Ulice
niekorzystne	Anielewicza, Bankowa, Bohaterów Getta, Bracka, Brzegowa, Czarna, Dolna, gen. Bema, Górnicza, Gronowska, Jeleniogórska, Kamienna, Klonowa, Kolejowa, Konopnickiej, Kopalniana, Krótka, Kwiatowa, Limanowskiego, Matejki, Miodowa, Niepodległości, Ofiar Katynia, Ogrodowa, Olszowa, Paderewskiego, Parkowa, Polna, Reja, Rybna, Rynek, Sikorskiego, Strzelnicza, św. Tomasza, Witosza, Wrzosowa, Wspólna, Zielona
bardzo niekorzystne	Czerwonego Krzyża, Dworcowa, gen. Andersa, Jagodowa, Kościuszki, Malinowa, św. Jana, Wałbrzyska, Wałowa, Wodna, Wydobywca

Źródło: opracowanie własne

4.1.7. Poziom kapitału ludzkiego

Gmina Strzegom charakteryzuje się przeciętnym poziomem kapitału ludzkiego, co wpływa przeciętna wartość indeksu starości (96,2) oraz dość niski udział ludności w wieku poprodukcyjnym (17,2%). Warto jednak zauważyć, że sytuacja w zakresie poziomu kapitału ludzkiego jest zróżnicowana w przestrzeni gminy. Miasto Strzegom cechuje się znacznie mniej korzystną sytuacją w zakresie omawianego zjawiska (indeks starości wynosi 107,5, a udział ludności w wieku poprodukcyjnym 18,6%, podczas gdy na obszarach wiejskich gminy wskaźniki te osiągają odpowiednio 79,0 i 14,9%). Niskim i bardzo niskim poziomem kapitału ludzkiego wyróżniają się ulice na Starym Mieście (Rynek, Kamienna, Ogrodowa, Szkolna) oraz ulice położone w innych częściach miasta (tab. 10), jak np. Agatowa, Chopina czy Reja. W miejscowościach wiejskich najmniej korzystna sytuacja w zakresie poziomu

kapitału ludzkiego występuje na terenie Wieśnicy i Międzyrzecza, natomiast pozostałe wsie cechują się korzystniejszą sytuacją w zakresie poziomu kapitału ludzkiego (ryc. 7).

Ryc. 7. Poziom kapitału ludzkiego w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

Tab. 10. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu aktywności społecznej

Wartości	Ulice
niekorzystne	Ametystowa, Bohaterów Getta, Brzozowa, Cicha, Dąbrowskiego, Gronowska, Kochanowskiego, Kościelna, Kościuszki, Krótka, Limanowskiego, Plac Jana Pawła II, Polna, Słoneczna, Staffa, Szarych Szeregów, Świdnicka, Wyspiańskiego
bardzo niekorzystne	Agatowa, Bazaltowa, Chopina, Czerwonego Krzyża, Kamienna, Leśna, Ogrodowa, Promenada, Reja, Różana, Rynek, Strzelnicza, Szkolna, św. Anny, św. Tomasza, Wspólna, Wydobywca

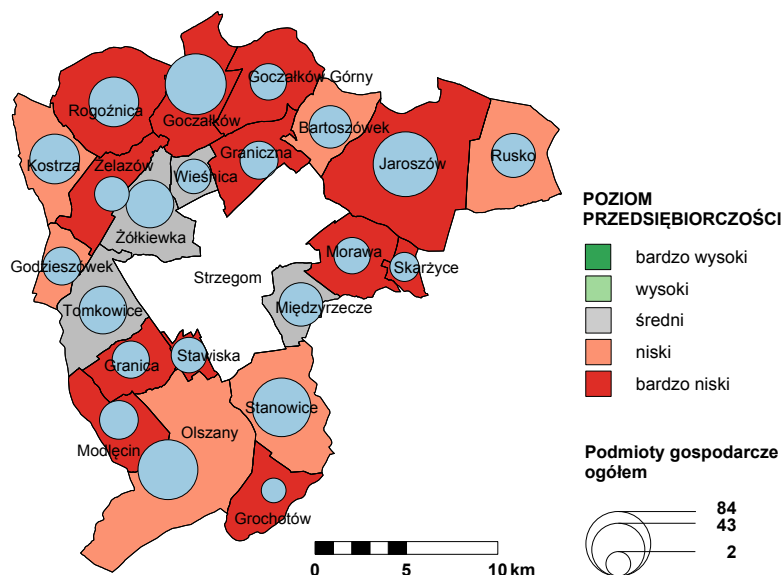
Źródło: opracowanie własne

4.2. Sfera gospodarcza

4.2.1. Poziom przedsiębiorczości

Gmina Strzegom charakteryzuje się niskim poziomem przedsiębiorczości, co wyraża się małą liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców (64,6) oraz niską wartością podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców w stosunku do liczby ludności (377 zł). Na tle obszarów wiejskich gminy wyższym poziomem przedsiębiorczości charakteryzuje się miasto Strzegom (analizowane wskaźniki wynoszą tu odpowiednio 73 podmioty i 441 zł), jednak w odróżnieniu od większości miast o średniowiecznym rodowodzie centralna część Strzegomia (tzn. Stare Miasto) wyróżnia się stosunkowo niskim poziomem przedsiębiorczości (tab. 11). Niskim poziomem przedsiębiorczości cechują się

także ulice z niską liczbą ludności, a także ulice położone na osiedlach mieszkaniowych położonych w południowej i północnej części miasta. Niekorzystną sytuacją w zakresie poziomu przedsiębiorczości charakteryzuje się również większość (18 z 22) miejscowości wiejskich w gminie i to niezależnie od ich wielkości (ryc. 8). Dotyczy to w szczególności: Goczałkowa, Goczałkowa Górny, Granicy, Granicznej, Grochotowa, Jaroszowa, Modłęcina, Morawy, Rogoźnicy, Skarżyc, Stawisk oraz Żelazowa.

Ryc. 8. Poziom przedsiębiorczości w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

Tab. 11. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu przedsiębiorczości

Wartości	Ulice
niekorzystne	Aleja Wojska Polskiego, Bohaterów Getta, Brzegowa, Bukowa, Cicha, Dąbrowskiego, Dolna, Generała Bema, Granitowa, Kamienna, Klonowa, Kochanowskiego, Kolejowa, Kościuszki, Krótka, Legnicka, Leśna, Milenijna, Miodowa, Niepodległości, Olszowa, Paderewskiego, Parkowa, Promenada, Rzeźnicza, Sosnowa, Szarych Szeregów, św. Jana, św. Tomasza, św. Anny, św. Jadwigi, Wyspiańskiego
bardzo niekorzystne	Agatowa, Anielewicza, Armii Krajowej, Czarna, Czerwonego Krzyża, Górnicza, Jagodowa, Jeleniogórska, Konopnickiej, Kościelna, ks. Siwca, Kwiatowa, Limanowskiego, Mickiewicza, Ofiar Katynia, Ogrodowa, Polna, Reja, Rynek, Starzyńskiego, Szkolna, Świdnicka, Wałowa, Wolska, Wrzosowa, Wspólna

Źródło: opracowanie własne

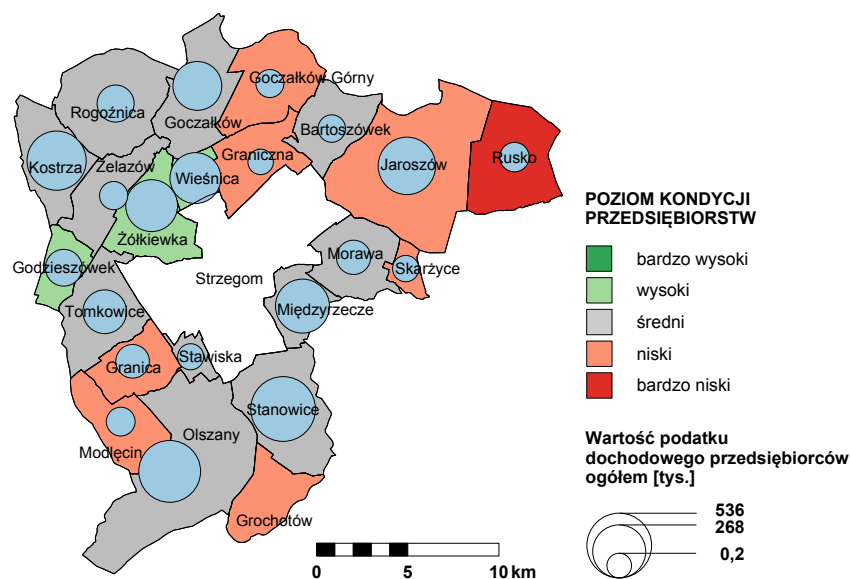
4.2.2. Poziom kondycji przedsiębiorstw

O ile gmina Strzegom cechuje się niskim poziomem przedsiębiorczości, to istniejące na terenie gminy podmioty gospodarcze cechują się dość dobrą kondycją finansową. Wynika to głównie ze specyfiki funkcjonalnej gminy, której gospodarka opiera się na wydobywaniu granitu i iłów ogniotrwałych, kamieniarstwie, przetwórstwie przemysłowym, a także wysokotowarowym rolnictwie. Stąd też średnia wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców wynosi na terenie gminy ok. 5835 zł. Nieco niepokojącym zjawiskiem jest jednak znaczna liczba (143) tytułów wykonawczych wystawionych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji na 100 podmiotów gospodarczych. Niskim poziomem kondycji przedsiębiorstw cechują się podmioty zlokalizowane na ulicach położonych na Starym Mieście w Strzegomiu (np. Rynek, ks. Siwca, św. Tomasza, św. Anny), centralnych ulicach Grabiny (Brzegowa, Dolna) oraz na ulicach osiedlowych położonych w północnej i południowej części miasta (tab. 12). W przypadku miejscowości wiejskich bardzo niekorzystną sytuacją w zakresie kondycji przedsiębiorstw cechuje się wieś Rusko, a niekorzystną wsie: Goczalków Górny, Granica, Graniczna, Grochotów, Jaroszów, Modłęcin i Skarżyce (ryc. 9).

Tab. 12. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu kondycji przedsiębiorstw

Wartości	Ulice
niekorzystne	Aleja Wojska Polskiego, Bohaterów Getta, Brzegowa, Brzozowa, Dębowa, Dolna, gen. Dembińskiego, Jaśminowa, Kalcytowa, Kasztanowa, Klonowa, Kochanowskiego, Kolejowa, Krótka, ks. Siwca, Kwiatowa, Legnicka, Limanowskiego, Polna, Reja, Rynek, Starzyńskiego, św. Jadwigi, Wałbrzyska, Wrzosowa
bardzo niekorzystne	Chopina, Jagodowa, Miodowa, Piłsudskiego, św. Tomasza, św. Anny, Wolska, Wydobywca, Zielona

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 9. Poziom kondycji przedsiębiorstw w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom

Źródło: opracowanie własne

4.3. Sfera środowiskowa

4.3.1. Poziom jakości środowiska

Gmina Strzegom charakteryzuje się przeciętnym poziomem jakości środowiska, na co składa się znaczny udział mieszkań komunalnych ogrzewanych z innych źródeł niż sieć ciepłownicza lub sieć gazowa (82,2%) oraz niski udział budynków mieszkalnych niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej (10,5%). Problem niskiego poziomu jakości środowiska dotyczy większości miejscowości wiejskich w gminie (tab. 13), a zwłaszcza wsi Bartoszewek i Rusko. Na terenie miasta Strzegom najmniej korzystna sytuacja w zakresie jakości środowiska dotyczy głównie ulic położonych na Starym Mieście (np. Kamienna, Kasztelańska, Krótka, Plac Jana Pawła II, Świdnicka) oraz na terenie Grabiny (Brzegowa, Dolna, Jeleniogórska, Kopalniania), a także pojedynczych ulic leżących w innych częściach miasta (tab. 14).

Tab. 13. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu jakości środowiska

Wartości	Miejscowości
niekorzystne	Goczałków, Goczałków Górny, Godzieszów, Grochotów, Jaroszew, Kostrza, Międzyrzecze, Modlecin, Morawa, Olszany, Rogoźnica, Skarżyce, Stanowice, Stawiska, Tomkowice, Żelazów, Żółkiewka
bardzo niekorzystne	Bartoszewek, Rusko

Źródło: opracowanie własne

**Tab. 14. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację
w zakresie poziomu jakości środowiska**

Wartości	Ulice
niekorzystne	Agrestowa, Aleja Wojska Polskiego, Bohaterów Getta, Brzegowa, Ceglana, Chopina, Czarna, Czerwonego Krzyża, Dąbrowskiego, Dolna, Górnicza, Jeleniogórska, Kamienna, Kasztelańska, Konopnickiej, Kopalniana, Kościelna, Kościuszki, Krótka, ks. Siwca, Kwiatowa, Legnicka, Matejki, Miodowa, Niecała, Niepodległości, Paderewskiego, Plac Jana Pawła II, Reja, Rybna, Rzeźnicza, Szarych Szeregów, Świdnicka, św. Tomasza, św. Anny, św. Jadwigi, Wałbrzyska, Wałowa, Witosza, Wolska, Wrzosowa
bardzo niekorzystne	

Źródło: opracowanie własne

4.3.2. Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi

Gmina Strzegom, mimo dość dużego znaczenia górnictwa i przemysłu dla gospodarki lokalnej, cechuje się niskim poziomem zagrożenia odpadami uciążliwymi, co wyraża się małą liczbą obiektów budowlanych pokrytych lub izolowanych azbestem (18) i bardzo małą liczbą obiektów obejmujących odpadów uciążliwych dla środowiska (2,9) na 1000 mieszkańców. W przypadku miasta wysokim poziomem zagrożenia odpadami uciążliwymi cechują się głównie ulice, na których prowadzona jest działalność górnicza lub na których zlokalizowane są duże obiekty przemysłowe lub magazynowe, np. Milenijna, Wałbrzyska, Wydobywca (tab. 15), natomiast w przypadku wiejskiej części gminy wsie: Bartoszówek, Godzieszków, Granica, Graniczna, Grochotów, Kostrza, Międzyrzecze, Morawa, Olszany, Stanowice, Stawiska, Wieśnica, Żelazów i Żółkiewka (tab. 16).

**Tab. 15. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację
w zakresie poziomu zagrożenia odpadami uciążliwymi**

Wartości	Ulice
niekorzystne	Milenijna, Morska, Sikorskiego, Wałbrzyska, Wodna, Wydobywca
bardzo niekorzystne	

Źródło: opracowanie własne

**Tab. 16. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące
niekorzystną sytuację w zakresie poziomu zagrożenia odpadami uciążliwymi**

Wartości	Miejscowości
niekorzystne	Bartoszówek, Godzieszków, Granica, Graniczna, Grochotów, Kostrza, Międzyrzecze, Morawa, Olszany, Stanowice, Stawiska, Wieśnica, Żelazów, Żółkiewka
bardzo niekorzystne	

Źródło: opracowanie własne

4.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

4.4.1. Poziom infrastruktury techniczno-społecznej

Gmina Strzegom charakteryzuje się wysokim poziomem infrastruktury techniczno-społecznej, na co wpływa niska liczba lokali mieszkalnych socjalnych na 1000 mieszkańców (3,0), dość wysoki dostęp do urządzeń sieciowych (72,3%) oraz wysoki dostęp do instytucji kultury i obiektów sportowych (84,6%). W przypadku miasta Strzegom niekorzystną sytuacją w zakresie infrastruktury techniczno-społecznej cechują się ulice położone na terenie Grabiny (np. Jeleniogórska, Kopalniana, Wałbrzyska) oraz pojedyncze ulice położone na obrzeżach miasta (tab. 17), natomiast w przypadku miejscowości wiejskich w gminie wsie (tab. 18): Godziszówek, Olszany, Rusko, Stawiska i Wieśnica.

Tab. 17. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu infrastruktury techniczno-społecznej

Wartości	Ulice
niekorzystne	Agrestowa, Brzaskwiniowa, Górnicza, Jagodowa, Jeleniogórska, Kopalniana, Porzeczkowa, Poziomkowa, Wałbrzyska, Widokowa, Winogronowa, Wydobywca
bardzo niekorzystne	

Źródło: opracowanie własne

Tab. 18. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu infrastruktury techniczno-społecznej

Wartości	Miejscowości
niekorzystne	Godziszówek, Olszany, Rusko, Stawiska, Wieśnica
bardzo niekorzystne	

Źródło: opracowanie własne

4.4.2. Poziom dostępu do usług podstawowych i komunikacji

Gmina Strzegom cechuje się przeciętnym poziomem dostępu do usług podstawowych i komunikacji, co wyraża się niskim dostępem do usług podstawowych (27) oraz dość dużym udziałem długości chodników w stosunku do długości dróg o nawierzchni utwardzonej (52%). Problem z niskim dostępem do usług podstawowych i komunikacji dotyczy zwłaszcza miejscowości wiejskich w gminie (tab. 19), a zwłaszcza wsi: Bartoszówek, Godziszówek, Grochotów, Modłęczin, Rusko, Skarżyce, Stawiska, Żelazów, Żółkiewka. W przypadku miasta Strzegom najmniej korzystną sytuacją w zakresie poziomu dostępu do usług podstawowych i komunikacji wyróżniają się ulice: Agrestowa, Ceglana, Jagodowa, Malinowa, Strzelnicza, Wodna i Wydobywca (tab. 20).

Tab. 19. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu dostępu do usług podstawowych i komunikacji

Wartości	Miejscowości
niekorzystne	Goczałków Górny, Granica, Graniczna, Kostrza, Międzyrzecze, Morawa, Olszany, Rogoźnica, Stanowice, Tomkowice, Wieśnica
bardzo niekorzystne	Bartoszków, Godziszówek, Grochotów, Modłecin, Rusko, Skarżyce, Stawiska, Żelazów, Żółkiewka

Źródło: opracowanie własne

Tab. 20. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu dostępu do usług podstawowych i komunikacji

Wartości	Ulice
niekorzystne	3 Maja, Czarna, Dworcowa, gen. Andersa, Gronowska, Kopalniana, Limanowskiego, Milenijna, Morska, Niepodległości, Promenada, Rybna, Sikorskiego, Wałowa
bardzo niekorzystne	Agrestowa, Ceglana, Jagodowa, Malinowa, Strzelnicza, Wodna, Wydobywca

Źródło: opracowanie własne

4.5. Sfera techniczna

4.5.1. Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych

Jednym z ważniejszych problemów społeczno-gospodarczych w gminie Strzegom jest niski poziom stanu technicznego obiektów budowlanych, na co wpływa dość wysoka liczba budynków komunalnych oddanych do użytkowania przed 1990 r. na 1000 mieszkańców (45) oraz niski udział lokali mieszkalnych komunalnych poddanych modernizacji po 2005 r. (5,0). Problem niskiego poziomu stanu technicznego obiektów budowlanych w nieco mniejszym stopniu dotyczy jednak miejscowości wiejskich wchodzących w skład gminy Strzegom. W tym przypadku najmniej korzystna sytuacja występuje we wsi Rusko (tab. 21), ale także i inne wsie gminy cechują się niekorzystną sytuacją w zakresie analizowanego zjawiska. Na terenie miasta Strzegom ulice cechujące się niekorzystną lub bardzo niekorzystną sytuacją w zakresie poziomu stanu technicznego obiektów budowlanych koncentrują się na obszarze Starego Miasta (np. Dąbrowskiego, Kasztelańska, Kościelna, Świdnicka) oraz Grabiny (Jeleniogórska, Dolna, Brzegowa), a także na obrzeżach Starego Miasta (tab. 22).

Tab. 21. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu stanu technicznego obiektów budowlanych

Wartości	Miejscowości
niekorzystne	Goczałków, Goczałków Górny, Jarosów, Kostrza, Międzyrzecze, Morawa, Olszany, Rogoźnica, Stanowice, Żelazów
bardzo niekorzystne	Rusko

Źródło: opracowanie własne

Tab. 22. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu stanu technicznego obiektów budowlanych

Wartości	Ulice
niekorzystne	3 Maja, Aleja Wojska Polskiego, Bankowa, Brzegowa, Chopina, Kamienna, Kościuszki, Kwiatowa, Miodowa, Niecała, Ogrodowa, Paderewskiego, Parkowa, Reja, Rybna, Rynek, Rzeźnicza, Szarych Szeregów, Szkolna, św. Tomasza, św. Anny, św. Jadwigi, Wesola, Wrzosowa
bardzo niekorzystne	Czarna, Armii Krajowej, Bohaterów Getta, Czerwonego Krzyża, Dąbrowskiego, Dolna, Górnicza, Jeleniogórska, Kasztelańska, Konopnickiej, Kopalniana, Kościelna, Krótka, ks. Siwca, Legnicka, Matejki, Niepodległości, Plac Jana Pawła II, Świdnicka, Wałbrzyska, Wałowa, Witosa, Wolska

Źródło: opracowanie własne

5. Identyfikacja obszarów zdegradowanych na terenie gminy

5.1. Obszary zdegradowane w sferze społecznej

W myśl Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji istotę podjęcia działań rewitalizacyjnych na jakimś obszarze jest kumulacja negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Analiza negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy Strzegom wykazała ich koncentrację w określonych miejscowościach wiejskich gminy i częściach (ulicach) miasta. W przypadku miejscowości wiejskich na procesy degradacji w zakresie sfery społecznej najbardziej narażone są wsie: Bartoszków, Goczałków Górny, Graniczna, Grochotów, Jarosłów, Międzyrzecze, Modłecin, Morawa, Olszany, Rusko, Żelazów i Żółkiewka (tab. 23), przy czym szczególna koncentracja negatywnych zjawisk społecznych występuje na terenie miejscowości Międzyrzecze i Rusko. W większości są to małe wsie liczące do 400 mieszkańców. Wyjątek stanowią Olszany (956 mieszkańców) i największa wieś w gminie, czyli Jarosłów (2013 mieszkańców). Na terenie miasta Strzegom na procesy degradacji w zakresie sfery społecznej szczególnie narażone są ulice położone w centralnej części miasta (czyli na Starym Mieście, jak np. Dąbrowskiego, Krótka, Rynek, św. Anny) oraz na terenie Grabiny (Jeleniogórska, Wałbrzyska, Brzegowa, Dolna), a także pojedyncze ulice położone w innych częściach miasta (tab. 24).

Tab. 23. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące koncentrację negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej

Miejscowości
Bartoszków, Goczałków Górny, Graniczna, Grochotów, Jarosłów, Międzyrzecze, Modłecin, Morawa, Olszany, Rusko, Żelazów, Żółkiewka

Źródło: opracowanie własne

Tab. 24. Ulice Strzegomia wykazujące koncentrację negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej

Ulice
Kasztelańska, Miodowa, Brzegowa, Czarna, Matejki, Kopalniana, Parkowa, Rynek, św. Anny, Krótka, św. Tomasza Bohaterów Getta, Limanowskiego, Chopina, Paderewskiego, Kamienna, Konopnickiej, Rzeźnicza, Szarych Szeregów, Świdnicka, Wolska, Wrzosowa, Czerwonego Krzyża, Górnica, Dąbrowskiego, Jeleniogórska, Ogrodowa, Wałbrzyska, Dolna

Źródło: opracowanie własne

5.2. Obszary zdegradowane w innych sferach

Przeprowadzone analizy wykazały degradację określonych stref w gminie (tzn. ulic w granicach miasta i miejscowości wiejskich) w zakresie pozostałych sfer, czyli gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W przypadku miasta Strzegom na kumulację negatywnych zjawisk najbardziej narażone są ulice:

- Agrestowa, Ametystowa, Anielewicza, Armii Krajowej, Bohaterów Getta, Bracka, Czarna, Ceglana, Czerwonego Krzyża, Dworcowa, Górnica, Kochanowskiego, Kalcytowa, św. Anny, Kamienna, Kasztanowa, Kolejowa, Koszarowa, Kościuszki, Kwarцова, Malinowa, Morska, św. Jadwigi, Mickiewicza, Wałowa, Wrzosowa, Wspólna, Zielona, Kościelna, ks. Siwca, Legnicka, Piłsudskiego, Parkowa, Promenada, Rynek, Strzelnicza, św. Tomasza, Świdnicka, Wolska, Paderewskiego, Wodna w zakresie sfery gospodarczej;
- Wałbrzyska w zakresie sfery środowiskowej;
- Czarna, Kopalniana, Wałowa, Rybna, Wałbrzyska, Niepodległości, 3 Maja, Górnica, Jeleniogórska, Konopnickiej, Wolska, Armii Krajowej, Dolna, Kwiatowa, Brzegowa, Czerwonego Krzyża, Krótka, Świdnicka, Agrestowa, Ceglana, Jagodowa, Legnicka, Reja, Matejki, Ogrodowa, Parkowa, Witosa, Wodna, Wydobywca, Kasztelańska, Kościelna, ks. Siwca, Malinowa, Strzelnicza, Szarych Szeregów, Aleja Wojska Polskiego, Bohaterów Getta, Dąbrowskiego, gen. Andersa, Milenijna, Miodowa, Morska, Plac Jana Pawła II, Promenada, Rynek, Rzeźnicza, Wrzosowa w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej;
- Czarna, Armii Krajowej, Bohaterów Getta, Czerwonego Krzyża, Dąbrowskiego, Dolna, Górnica, Jeleniogórska, Kasztelańska, Konopnickiej, Kopalniana, Kościelna, Krótka, ks. Siwca, Legnicka, Matejki, Niepodległości, Plac Jana Pawła II, Świdnicka, Wałbrzyska, Wałowa, Witosa, Wolska w zakresie sfery technicznej.

W przypadku miejscowości wiejskich w gminie Strzegom na procesy degradacji narażone są wsie:

- Goczałków, Goczałków Górny, Granica, Graniczna, Grochotów, Jarosów, Modłęcin, Morawa, Rogoźnica, Rusko, Skarżyce, Stawiska i Żelazów w zakresie sfery gospodarczej;

- Bartoszków, Godziszów, Graniczna, Grochotów, Kostrza, Olszany, Rusko, Stanowice, Morawa, Międzyrzecze, Stawiska, Żelazów i Żółkiewka w zakresie sfery środowiskowej;
- Bartoszków, Goczałków, Goczałków Górny, Godziszówek, Graniczna, Grochotów, Jarosłów, Kostrza, Międzyrzecze, Modłęczin, Morawa, Olszany, Rogoźnica, Skarżyce, Rusko, Stanowice, Stawiska, Tomkowice, Żelazów i Żółkiewka w zakresie sfery społeczno-przestrzennej;
- Rusko w zakresie sfery technicznej.

5.3. Obszary zdegradowane i rewitalizacji w gminie

Diagnoza społeczno-gospodarcza przeprowadzona dla gminy Strzegom wykazała kumulację negatywnych zjawisk w określonych strefach, a więc należy je traktować jako obszary zdegradowane w myśl Wytocznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji (tab. 25). Na szczególną uwagę z punktu widzenia działań rewitalizacyjnych zasługują obszary, w których zdiagnozowano stan kryzysowy, spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych i negatywną sytuację w jednej ze sfer (tzn. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej). Obszar rewitalizacji powinien być także obszarem istotnym z punktu widzenia rozwoju lokalnego, a w przypadku obszarów miejskich powinien być zwarty przestrzennie. Wychodząc z powyższych założeń uznano, że w przypadku gminy Strzegom rewitalizacji poddane zostać powinny: centralna część miasta Strzegom (Stare Miasto) wraz z Grabiną, gdzie ma miejsce szczególna koncentracja negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych, a także miejscowość Jarosłów, która jest największą wsią w gminie. Pozostałe wsie cechujące się niekorzystną sytuacją społeczno-gospodarczą z uwagi na mniejsze znaczenie dla rozwoju lokalnego powinny być zaklasyfikowane jako obszary zdegradowane.

Tab. 25. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji w gminie Strzegom

Obszary zdegradowane	Zakres przestrzenny
wymagające rewitalizacji	miejsowości: Jarosłów ulice w granicach miasta Strzegom: Bohaterów Getta, Brzegowa, Czarna, Dolna, Górnica, Dąbrowskiego, Jeleniogórska, Kamienna, Kasztelańska, Kopalniana, Kościelna, Krótka, ks. Siwca, Konopnickiej, Milenijna, Miodowa, Ogrodowa, Parkowa, Plac Jana Pawła II, Rynek, Szkolna, św. Anny, św. Tomasza, Świdnicka, Wałbrzyska, Wolska, Wydobywca
pozostałe	miejsowości: Bartoszków, Goczałków Górny, Graniczna, Grochotów, Międzyrzecze, Modłęczin, Morawa, Olszany, Rusko, Żelazów, Żółkiewka

Źródło: opracowanie własne

6. Charakterystyka obszarów zdegradowanych i rewitalizacji w gminie

Na wyznaczonych w trakcie analizy obszarach zdegradowanych leżących w granicach gminy Strzegom mieszkają w sumie 11094 osoby, co stanowi 41,2% ogólnej liczby ludności w gminie. Natomiast na obszarach rewitalizacji zamieszkuje w sumie 7790 osób, co stanowi 28,9% całkowitej liczby mieszkańców. Na wskazanych w analizie obszarach zdiagnozowano stan kryzysowy, spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, a zwłaszcza w zakresie wysokiego poziomu ubóstwa, bardzo wysokiego poziomu przestępczości, niskiego poziomu kapitału społecznego i niskiego poziomu kapitału ludzkiego, a w mniejszym stopniu również w zakresie innych analizowanych zjawisk, których wartości są mniej korzystne niż średnio w gminie (tab. 26). Obszary zdegradowane wykazują ponadto negatywną sytuację w sferze gospodarczej, co przejawia się niskim poziomem przedsiębiorczości oraz dość niskim poziomem kondycji przedsiębiorstw.

Tab. 26. Charakterystyka obszarów zdegradowanych (OZ) i obszarów rewitalizacji (OR) w gminie Strzegom

Zjawisko	Cecha	Gmina	OZ	OR
	Ludność ogółem	26936	11094	7790
Bezrobocie	Udział bezrobotnych w liczbie ludności ogółem	6,4	7,1	7,0
	Udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności ogółem	2,8	3,3	3,3
Ubóstwo	Osoby korzystające z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	8,8	11,3	11,2
	Świadczenia pomocy społecznej na 100 mieszkańców	210	280	283
Przestępczość	Wykroczenia społecznie uciążliwe na 1000 mieszkańców	18,1	24,0	31,6
	Przestępstwa o charakterze kryminalnym ogółem na 1000 mieszkańców	4,9	7,5	9,4
Edukacja	Średni wynik sprawdzianu w klasie VI (język polski, matematyka)	64,6	62,3	63,3
	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego (język polski, historia i WOS, matematyka, przedmioty przyrodnicze)	54,3	51,4	51,9
Kapitał społeczny	Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców	3,1	2,3	2,1
	Członkowie działający w ramach organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	85,1	47,1	43,1
Aktywność społeczna	Frekwencja w wyborach samorządowych	52,6	51,6	50,6
	Udział czytelników czynnych bibliotek publicznych w liczbie ludności ogółem	12,1	11,1	15,0
Kapitał ludzki	Indeks starości	96,2	100,5	109,7
	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem	17,2	18,2	19,4
Przedsiębiorczość	Podmioty gospodarcze płacące podatek dochodowy (PIT+CIT) na 1000 mieszkańców	64,6	54,5	52,8
	Wartość podatku dochodowego płaconego przez	377	192	161

Zjawisko	Cecha	Gmina	OZ	OR
	przedsiębiorców na 1 mieszkańca			
Kondycja przedsiębiorstw	Wartość podatku dochodowego płaconego przez przedsiębiorców na 1 podmiot gospodarczy	5835	3521	3058
	Tytuły wykonawcze wystawione w postępowaniu karnym skarbowym na 100 podmiotów gospodarczych (wg REGON)	143	129	157

Źródło: opracowanie własne

Spis tabel

Tab. 1. Wskaźniki wykorzystane do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie Strzegom	4
Tab. 2. Liczba ludności w miejscowościach wiejskich w gminie Strzegom w 2015 r.....	6
Tab. 3. Wskaźniki obrazujące poszczególne sfery w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Strzegom.....	7
Tab. 4. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu bezrobocia	9
Tab. 5. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu ubóstwa.....	10
Tab. 6. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu przestępczości.....	10
Tab. 7. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu edukacji	11
Tab. 8. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu kapitału społecznego	12
Tab. 9. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu aktywności społecznej	14
Tab. 10. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu aktywności społecznej	15
Tab. 11. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu przedsiębiorczości	16
Tab. 12. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu kondycji przedsiębiorstw.....	17
Tab. 13. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu jakości środowiska.....	18
Tab. 14. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu jakości środowiska.....	19
Tab. 15. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu zagrożenia odpadami uciążliwymi.....	19
Tab. 16. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu zagrożenia odpadami uciążliwymi	19
Tab. 17. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu infrastruktury techniczno-społecznej.....	20
Tab. 18. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu infrastruktury techniczno-społecznej.....	20
Tab. 19. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu dostępu do usług podstawowych i komunikacji	21
Tab. 20. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu dostępu do usług podstawowych i komunikacji	21

Tab. 21. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu stanu technicznego obiektów budowlanych	21
Tab. 22. Ulice Strzegomia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu stanu technicznego obiektów budowlanych.....	22
Tab. 23. Miejscowości wiejskie w gminie Strzegom wykazujące koncentrację negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej	22
Tab. 24. Ulice Strzegomia wykazujące koncentrację negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej	23
Tab. 25. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji w gminie Strzegom	24
Tab. 26. Charakterystyka obszarów zdegradowanych (OZ) i obszarów rewitalizacji (OR) w gminie Strzegom.....	25

Spis rycin

Ryc. 1. Poziom bezrobocia w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	9
Ryc. 2. Poziom ubóstwa w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	10
Ryc. 3. Poziom przestępczości w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	11
Ryc. 4. Poziom edukacji w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	12
Ryc. 5. Poziom kapitału społecznego w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	13
Ryc. 6. Poziom aktywności społecznej w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	14
Ryc. 7. Poziom kapitału ludzkiego w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	15
Ryc. 8. Poziom przedsiębiorczości w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	16
Ryc. 9. Poziom kondycji przedsiębiorstw w miejscowościach wiejskich gminy Strzegom	18